10.09

Viduramžių ir Renesanso (atgimimo) literatūra

Istorinės epochos:
Antika, viduramžiai, renesansas, klasicizmas, šviečiamasis amžius, romantizmas, kritinis realizmas.
Viduramžių epocha apima V-XVII a.
Mokslas tarnauja bažnyčiai ir religijai, mokslas menkai išsivystęs.
Žmogus turėjo būti religingas, nuolankus, vengti gyvenimo džiaugsmų, askętas.
Bet ir viduramžiai paliko kultūros ir meno paminklų.
1. susikūrė bažnytinė literatūra (himnai, giesmės)
2. Plito liaudies kūryba. Buvo sukurta herojinės poemos, Prancūzų „Rolando giesmė", vokiečių „Nibelungų giesmė", ispanų „Mano Sido giesmė".
3. Atsirado riterinė literatūra (apdainavo meilę savo „širdies damai".

Geriausias šios literatūros kūrinys yra romanas „romanas apie Tristaną ir Izoldą".
4. Miestelinų literatūra.
Žymiausias kūrinys „Lapis romanas".

Renesanso literatūra

Suklestėjo XV-XVI a. Italijoje XIVa.
Renesanso laikų žmogus yra savarankiškas, besirūmiąs savo protu ir jėgomis, o ne dievu, visapusiškai išsimokslinęs ir išsilavinęs, laisvų, nevaržomų jausmų ir aistrų žmogus, dažnai - kopotojas prieš neteisybę.
Renesanso laikų literatūra sieki:
1) teisingai ir visapusiškai pavaizduoti žmogų.
2. atsisakė viduramžių alegorinio vaizdavimo
3. sukurta daug psichologiškai gilių ir sudėtingų personažų. (Šekspyro „Hamletas" „Karalius Lyras" ir kiti)
4. Literatūra glaudžiai susijusi su liaudies kūryba. Pagrindinis herojus

dažniausiai paprastas liaudies žmogus, išaukštinamas jo moralinis tvintumas.
Žymiausi atstovai:
italas Petrarka, Bokačas „Dekameronas", Rabl (ranas) „Gargantiua ir Pantagrinelis", Servantesas (italas) „Don Kichotas", Šekspyras (anglas) „Hamletas", „Karalius Lyras", „Otelas", „Makbetas" ir k.t., Dante
Žymiausias pereinamosjo laikotarpio iš viduramžių į renesansą rašytojas Dante: „Dieviškoji komedija.

11 V. Šekspyras
(1564–1616)

Šekspyras parašė 37 dramas, 154 sonetus, keletą poemų bei kitų eileraščių.
Šekspyro kūryba skirstoma į tris laikotarpius, kurie atspindi dramaturgo pasaulėžiūrą.
1. (1590–1600) Jam priklauso veikalai, kuriuose Šekspyras kupinas optimizmo, renesansiškos gyvenimo meilės. Tai dangiau komedijos. „Užsispyrėlės sutramdymas", „Vindzoro šmaikštuolės", „Vasarvidžio naktis sapnas", „Dang trinkšmo dėl nieko", „Dvyliktoji naktis ir kitos.
Taip pat parašė dramines kronikas: Ričardas antrasis, Ričardas III, Henrikas IV Henrikas V. Tragedija „Romeo ir Džiuljeta".
Antrasis kūrybos laikotarpis apima (1601–1608)
Tai tragedijų ir sonetų laikotarpis. Nors Šekspyras tebetiki žmogum, jo teise į laimę, bet negali be skausmo vaizduoti, kaip žūva kilniausi herojai.
„Hamletas", „Karalius Lyras", „Otelas", „Makbetas".
Trečiasis laikotarpis apima (1609–1612)
Romantinės dramos: „Cimbelinas", Žiemos pasaka", „Audra".
Jose išaukštinami kilnūs jausmai, smerkiama neteisybė.

Hamletas – ~~pavikslas~~ kovotojas prieš blogį ir smurtą. 86.10. 16

I. „Hamletas" – gili filosofinio turinio tragedija.